

Η ολέθρια αφροσύνη (Λουκ. ιβ´ 16-21)

Ορθοδοξία / Ιερός Άμβων

Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης, Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

«Κάποιος από το πλήθος είπε στον Ιησού: «Διδάσκαλε, πες στον αδερφό μου να μοιράσουμε την κληρονομιά μας». Κι ο Ιησούς του απάντησε: «'Ανθρωπέ μου, εγώ δεν είμαι δικαστής για να χωρίζω την περιουσία σας». Και στο πλήθος είπε: «Να προσέχετε και να φυλάγεστε από κάθε είδους πλεονεξία, γιατί τα πλούτη, όσο περίσσια κι αν είναι, δε δίνουν στον άνθρωπο την αληθινή ζωή». Τους είπε μάλιστα την εξής παραβολή: «Κάποιου πλούσιου ανθρώπου τα χωράφια έδωσαν άφθονη σοδειά. Τότε εκείνος σκεφτόταν και έλεγε: "τι να κάνω; Δεν έχω μέρος να συγκεντρώσω τα γεννήματά μου! Αλλά να τι θα κάνω", είπε. "Θα γκρεμίσω τις αποθήκες μου και θα χτίσω μεγαλύτερες για να συγκεντρώσω εκεί όλη τη σοδειά μου και τ' αγαθά μου. Μετά θα πω στον εαυτό μου: τώρα έχεις πολλά αγαθά, που αρκούν για χρόνια πολλά· ξεκουράσου, τρώγε, πίνε, διασκεδάζε". Τότε του είπε ο Θεός: "ανόητε. Αυτή τη νύχτα θα παραδώσεις τη ζωή σου. Αυτά, λοιπόν, που ετοίμασες σε ποιόν θα ανήκουν;" Αυτά, λοιπόν, παθαίνει όποιος μαζεύει πρόσκαιρους θησαυρούς και δεν πλουτίζει τον εαυτό του με ο,τι θέλει ο

Θεός» (Λουκ. 12, 16-21).

Η συγκέντρωση αγαθών που εξυπηρετούν τη ζωή αποτελεί μία πολύ φρόνιμη και λογική ενέργεια για τον άνθρωπο και μάλιστα για τον οικογενειάρχη που από την εργατικότητα και προνοητικότητα του εξαρτάται η ζωή των μελών της οικογένειάς του. Την οκνηρία και απρονοησία κανείς ποτέ δεν επαίνεσε. Γιατί λοιπόν παρ' όλα αυτά ο πλούσιος της σημερινής παραβολής χαρακτηρίζεται ως «άφρων»; Για τους εξής λόγους: α) Πρώτα-πρώτα γιατί ο ορίζοντας του κόσμου γι' αυτόν τελειώνει στα όρια του εαυτού του. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη διήγησή μας επικρατεί η κτητική αντωνυμία «μου». Ο πλησίον είναι ανύπαρκτος για τη σκέψη και τη ζωή του πλουσίου μας. β) Γιατί νομίζει ότι η υλική ευδαιμονία του είναι ατέρμονη και ότι δεν πρόκειται να του την αφαιρέσει κανείς. Έτσι καταστρώνει μακρόπνοα σχέδια λέγοντας στον εαυτό του: «ψυχή, έχεις, πολλά αγαθά κείμενα εις έτη πολλά- αναπαύου, φάγε, πίε, ευφραίνου». Και γ) γιατί καταπίεσε τελείως μέσα στα βάθη του υποσυνειδήτου του τον Θεό, νομίζοντας ότι τον αφάνισε και γλύτωσε από τον έλεγχό του.

Να λοιπόν που βρίσκονται τα όρια ανάμεσα στη φρόνηση και στην αφροσύνη, ανάμεσα στη λογική προνοητικότητα και στην παράλογη αποθεματοποίηση αγαθών. Στη μία περίπτωση διευκολύνει κανείς και εξυπηρετεί τη ζωή τη δική του και των οικείων του, στην άλλη την καταστρέφει, γιατί δημιουργεί αγχώδεις

καταστάσεις από τις οποίες δύσκολα ελευθερώνεται. Πραγματικά, η χωρίς λόγο συσσώρευση αγαθών προκαλεί άγχος και προβλήματα, οφείλεται δε κατά βάση στον πόθο του ανθρώπου να ξεφύγει από τη σκέψη του θανάτου. Έτσι μαζεύει υλικά αγαθά, οχυρώνεται μέσα σ' αυτά, για να αισθανθεί ασφαλής και σίγουρος, με συνέπεια να πετρώσει η καρδιά του για τον διπλανό του, ο οποίος του είναι τελείως αδιάφορος η και ανύπαρκτος. Κι όταν λέμε αγαθά, ας μη πηγαίνει ο νους μας μόνο στα χρήματα. Υπάρχουν τόσα άλλα πράγματα που θεωρούνται σαν μέσα που εξασφαλίζουν τον άνθρωπο. Είναι οι γνώσεις, η επιστήμη, τα αξιώματα, οι τίτλοι, οι γνωριμίες, οι δεσμοί. Και εδώ πρέπει να χαράξει κανείς τα όρια ανάμεσα στη φρόνιμη ιεράρχηση των αγαθών και στην άφρονα η αγχώδη αναζήτηση στηριγμάτων για μία ζωή χωρίς το φόβο του τερματισμού της. Είναι πράγματι αφροσύνη να ξεχάσει κανείς ότι όλα αυτά που αναφέραμε προηγουμένως δεν είναι τρόποι εξασφάλισης του εγώ έναντι των άλλων αλλά μέσα εξυπηρετήσεως είτε του εγώ είτε των άλλων κι είναι αφροσύνη ακόμη να νομίζουμε ότι μ' αυτά γίναμε πανίσχυροι, εκθρονίσαμε τον Θεό και ξεφύγαμε το θάνατο.

Έρχονται στιγμές που σ' ένα ξέσπασμα της καταπιεσμένης συνειδήσεώς μας ακούγεται η φωνή του Θεού και θυμίζει αλήθειες ξεχασμένες και πραγματικότητες που θελήσαμε να τις παρακάμψουμε. Σ' αυτές τις στιγμές βλέπει κανείς τη γύμνια και την αφροσύνη του παρ' όλο που νόμιζε ότι ήταν θωρακισμένος με πολλά αγαθά και ότι η οργάνωση της ζωής του ήταν άρτια και απρόσβλητη. Πολύ εύκολα ξεγελιέται κανείς! Κι αυτό ακριβώς θέλει να τονίσει η σημερινή παραβολή: Η ανασφάλεια που αισθάνεται ο άνθρωπος από την αμαρτία και τη φθορά που βασιλεύουν μέσα στον κόσμο δεν θεραπεύεται με τη συσσώρευση υλικών αγαθών, με τη δημιουργία υποκατάστατων του Θεού, με την οχύρωση του εαυτού μας σε ψεύτικα και ευπρόσβλητα χαρακώματα. Ασφαλής και σώφρων είναι ο άνθρωπος, ο οποίος, χωρίς να παραμελεί τις βιοτικές ανάγκες του, βλέπει τον Θεό σαν πηγή της ζωής και δωρητή των αγαθών. Αλλιώς, μόνο ως άφρων μπορεί να χαρακτηριστεί, με όλες τις τραγικές συνέπειες της αφροσύνης του.

<https://bit.ly/3u0Wavb>